

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.)

Αγώνας κατά της φυματίωσης

Η φυματίωση είναι μία κοινή και με υψηλή θνητότητα λοιμώδης νόσος του ανθρώπου προκαλούμενη από το μυκοβακτηρίδιο της φυματίωσης (σύμπλεγμα *Mycobacterium tuberculosis*) και είναι νόσος μεταδοτική. Αν και περισσότερο γνωστή είναι η πνευμονική φυματίωση, μπορούν να προσβληθούν επίσης το λεμφικό, κεντρικό νευρικό σύστημα, το καρδιαγγειακό και ουρογεννητικό σύστημα, τα οστά, οι αρθρώσεις, ακόμη και το δέρμα.

Η νόσος οφείλεται στο μικρόβιο μυκοβακτηρίδιο της φυματίωσης ή διαφορετικά βάκιλος του Koch. Η μετάδοσή της γίνεται με την αναπνοή των σταγονιδίων που αποβάλλει ο άρρωστος ο οποίος είναι πάντοτε ενήλικος, αφού τα παιδιά δεν μεταδίδουν την ασθένεια.

Με την εισαγωγή τη δεκαετία του 1950 των αντιμυκοβακτηριδιακών φαρμάκων, η κλινική ανταπόκριση των φυματικών βελτιώθηκε εντυπωσιακά και επήλθε πρωτοφανής ύφεση της φυματίωσης στις ανεπτυγμένες χώρες· σε βαθμό που υπήρχαν ελπίδες έως και εκρίζωσής της στις ΗΠΑ μετά το 2002. Ωστόσο, παράγοντες όπως η αύξηση των ασθενών με AIDS και των ανοσοκατεσταλμένων, των χρηστών ενδοφλεβίων ναρκωτικών, των διαβητικών, και η μετανάστευση πληθυσμών -σε συνδυασμό με τη μειωμένη επαγρύπνηση για τη νόσο- οδήγησαν σε αναζωπύρωση την τελευταία δεκαετία. Η νέα έξαρση της φυματίωσης θεωρείται ότι συνδέεται ευθέως με την αύξηση περιπτώσεων ασθενών με AIDS. Παγκοσμίως, πάντως, η φυματίωση παραμένει η σημαντικότερη αιτία θανάτου μεταξύ των λοιμωδών νοσημάτων, αφού είναι η αιτία για τον θάνατο 3-4.000.000 ανθρώπων, εκ των οποίων 500.000 είναι παιδιά. Ανησυχία στην επιστημονική κοινότητα προκαλεί και η εμφάνιση μυκοβακτηριδιακών στελεχών πολυανθεκτικών στα γνωστά φάρμακα.

Η Ελλάδα θεωρείται χώρα με σχετικά υψηλή επίπτωση φυματίωσης και το εμβόλιο κατά της φυματίωσης (BCG) περιλαμβάνεται στο Εθνικό Πρόγραμμα Εμβολιασμών.

Η εικόνα της νόσου διεθνώς
από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας

Στην πρόσφατη έκθεση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, για τα κρούσματα φυματίωσης που καταγράφηκαν

σε όλο τον κόσμο το 2010, αναφέρεται ότι:

- 1) Ο αριθμός των κρουσμάτων της νόσου ανήλθε στα 8,8 εκατομμύρια, εκ των οποίων τα 1,1 εκατομμύρια ήταν άτομα θετικά στον ιό HIV.
- 2) Η παγκόσμια επίπτωση εκτιμήθηκε στα 128 κρούσματα ανά 100.000 πληθυσμό. Συγκρινόμενη με την επίπτωση του 2002, που ήταν 141 κρούσματα ανά 100.000 πληθυσμό, φαίνεται να μειώνεται, αλλά πολύ αργά.
- 3) Καταγράφηκαν 1,4 εκατομμύρια θάνατοι, εκ των οποίων οι 350.000 αφορούσαν άτομα θετικά στον ιό HIV. Από το 1990 έως και το 2010, η συχνότητα των θανάτων από φυματίωση έχει μειωθεί κατά 40%.
- 4) Το ποσοστό των ατόμων που θεραπεύτηκαν επιτυχώς το 2009, ανήλθε στο 87%, το υψηλότερο ποσοστό που έχει καταγραφεί.
- 5) Ο αριθμός των κρουσμάτων πολυανθεκτικής φυματίωσης (MDR-TB) εκτιμήθηκε ότι ανήλθε στις 650.000, ενώ οι θάνατοι σε άτομα με πολυανθεκτική φυματίωση έχει εκτιμηθεί ότι ανέρχονται σε 150.000 ετησίως.

Η 24η Μαρτίου έχει θεσμοθετηθεί ως η Παγκόσμια Ημέρα κατά της Φυματίωσης σε μία προσπάθεια ενημέρωσης του κοινού και ευαισθητοποίησης γύρω από ζητήματα που το αφορούν ως εν δυνάμει φορέα, αλλά προετοιμάζοντάς το να μπορεί να αντιμετωπίσει με σωστό τρόπο άτομα του περιβάλλοντός του που τυχόν θα προσβληθούν.

Το Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕΕΛΠΝΟ) τα τελευταία χρόνια έχει αναλάβει συγκεκριμένες και σημαντικές πρωτοβουλίες και δράσεις γύρω από τη φυματίωση. Χαρακτηριστικά:

- 1) Συγκρότησε στο τέλος του 2004 την Επιστημονική Επιτροπή Φυματίωσης, της οποίας κύριο έργο ήταν η εκπόνηση του Εθνικού Προγράμματος Ελέγχου της Φυματίωσης. Το εν λόγω πρόγραμμα συμπεριλήφθηκε στο Εθνικό

Σχέδιο Δράσης για την Πρόληψη των Μεταδοτικών Νοσημάτων που δημοσιεύθηκε το 2008.

- 2) Πραγματοποιεί παρεμβάσεις σε περιπτώσεις κρουσμάτων φυματίωσης, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για ευαίσθητες πληθυσμιακές ομάδες, σε συνεργασία με τις τοπικές υγειονομικές υπηρεσίες της χώρας.
- 3) Τον Ιούνιο του 2011 προχώρησε στην δημιουργία Δικτύου Συντονιστών του Προγράμματος Ελέγχου της Φυματίωσης και βρίσκεται σε εξέλιξη η ολοκλήρωση Δικτύου Φυματίωσης, ούτως ώστε σε κάθε περιφέρεια της χώρας να προχωρήσουν δράσεις για την πρόληψη και τον έλεγχο της νόσου, με βάση τις ιδιαίτερες συνθήκες που διαμορφώνονται σε κάθε μία από αυτές.
- 4) Προβλέπει στην δημιουργία συστήματος εργαστηριακής επιτήρησης της φυματίωσης, μέσω της λειτουργίας εργαστηριακού δικτύου φυματίωσης, με τη συμμετοχή όλων των εργαστηρίων που ασχολούνται με τη διάγνωση της φυματίωσης.

Σημαντικές πληροφορίες για τη φυματίωση

Η φυματίωση ΔΕΝ είναι στίγμα - είναι μία νόσος που θεραπεύεται και η μετάδοσή της σταματά σε πολύ μικρό διάστημα από την έναρξη της κατάλληλης φαρμακευτικής αγωγής.

Η επίσκεψη στο γιατρό μας όταν έχουμε συμπτώματα ύποπτα για φυματίωση, π.χ. παρατεταμένο βήχα, παρατεταμένο πυρετό ή πυρέτιο, καταβολή, απώλεια βάρους, αιμοπτύσεις κ.λπ., συμβάλλει στην έγκαιρη διάγνωση της νόσου και τη διακοπή της μετάδοσής της.

Δεν είναι όλες οι μορφές της νόσου μεταδοτικές - μεταδοτική είναι η ενεργός πνευμονική φυματίωση.

Θετική Μαντοχ σημαίνει μόλυνση από το μυκοβακτηρίδιο της φυματίωσης και όχι νόσος - τα άτομα που έχουν ΜΟΝΟ θετική Μαντοχ ΔΕΝ είναι μεταδοτικά.

Τα μικρά παιδιά που πάσχουν από φυματίωση ΔΕ μεταδίδουν τη νόσο σε άλλα παιδιά ή στους ενήλικους. Αντίθετα, οι πάσχοντες ενήλικοι είναι αυτοί που μεταδίδουν τη φυματίωση στα παιδιά.

Η πιστή συμμόρφωση στην φαρμακευτική αγωγή και στις οδηγίες του γιατρού μας είναι ο καλύτερος τρόπος για να θεραπευτούμε από τη νόσο και να προστατεύσουμε τους γύρω μας από τη μετάδοσή της.

Δε διακόπτουμε ΠΟΤΕ τη θεραπεία μας, παρά ΜΟΝΟ με την οδηγία του γιατρού μας, για να μην αναπτύξουμε ανθεκτικότητα στα αντιφυματικά φάρμακα.